

SAVJETOVANJE
»IZVORI ZA POVIJEST OTOKA CRESA I LOŠINJA«
MALI LOŠINJ, 21—23. TRAVNJA 1982.

Društvo arhivskih radnika Zajednice općina Rijeka — Pazin imalo je predviđeno u svom programu rada za 1982. godinu, između ostalog, i organiziranje savjetovanja na terenu »Izvori za povijest otoka Cresa i Lošinja«.

Na godišnjoj skupštini Društva održanoj u Poreču 24. travnja 1981. godine, donesen je zaključak da se organizira savjetovanje, koje treba biti posvećeno oslobođenju otoka Cresa i Lošinja i 40-godišnjici osnutka mornarice NOVJ. Imenovana je radna grupa za pripremu savjetovanja i rješavanja organizacionih pitanja.

Na osnovi podnijetog izvještaja radne grupe, Izvršni odbor Društva izradio je Program savjetovanja, prema kojemu je prihvaćeno trideset referata. Savjetovanje je trajalo tri dana, a organizirano je u suradnji sa: SIZ-om kulture općine Cres-Lošinj, Historijskim arhivom Pazin, Historijskim arhivom Rijeka, Povijesnim društvom Istre, Pula i Povijesnim društvom Rijeka. Rad se odvijao prije i poslije podne.

Savjetovanje je započelo s radom 21. travnja 1982. godine, a održavalo se u hotelu »Aurora« u Malom Lošinju, te su nakon uvodne riječi predstavnika Skupštine općine Cres-Lošinj, druga Vlada Antonovića, održani ovi referati:

Dr Vladimir Velebit: Politička borba sa zapadnim saveznicima za vrijeme trajanja rata, da bi se Istri i Slovenskom primorju omogućilo priključenje Jugoslaviji;

Anđelko Kalpić: Pomorski desanti snaga NOVJ i JA za oslobođenje Cresa i Lošinja — vanjskopolitički značaj;

Mr Vesna Girardi Jurkić: Prilozi za proučavanje antičkih kultura na Cresu i Lošinju;

Robert Matijašić: Neobjavljeni antički nalazi s otoka Cresa i Lošinja u Arheološkom muzeju Istre;

- Antun Giron:* Prilog proučavanju NOB-a na otocima Cresu i Lošinju;
- Dr Radmila Matejčić:* Rezultat hidroarheoloških istraživanja na osorskim otocima;
- Dr Anton Benvin:* Dva Fragmenta rimskog simbola vjere iz Osora;
- Dr Marija Pantelić:* Najava Uskrsa u Osorskom evanđelistaru i drugim glagoljskim spomenicima;
- Dr Danilo Klen:* Glagoljicom pisani izvori Lošinja i Cresa;
- Dr Branko Fučić:* Nerezinska kronika;
- Dr Radojica Barbalić:* Neki arhivski izvori za povijest pomorstva i brodarstva Cresa i Lošinja;
- Dr Šime Peričić:* Arhivska građa o Cresu i Lošinju do 1814. godine u Historijskom arhivu Zadar;
- Dr Mihovil Bolonić:* Arhiv Krčke biskupije;
- Ines Kkota:* Arhivska građa o otocima Cresu i Lošinju u Historijskom arhivu Rijeka;
- Mr Jakov Jelinčić:* Arhivska građa o Cresu i Lošinju u Historijskom arhivu Pazin;
- Dr Lujo Margetić:* Općinsko uređenje Cresa u rimsko doba;
- Dr Anđelko Badurina:* »DATJA« i »PRIMATJA« trećoredskih samostana kao izvor za gospodarsku povijest Cresa i Lošinja;
- Petar Strčić:* Prilozi za biografiju Francesca Vidulichica (Vidulića);
- Nikola Crnković:* Prilog istraživanju pravno-političkog, društvenog i gospodarskog ustrojstva osorske komune u doba mletačkog vladanja;
- Dr Žarko Dadić:* Izvori za prirodoznanstvenu i prirodofilozofsku povijest Cresa i Lošinja;
- Zadarka Greblo:* Školstvo Cresa i Lošinja u spisima Istarskog Sabora;
- Josipa Paver:* Novija arhivska građa za povijest Cresa i Lošinja u fondovima i zbirkama Arhiva Hrvatske u Zagrebu.

U programu savjetovanja bilo je predviđeno organiziranje posjeta kulturno-historijskih spomenika Osora i Cresa. Uz stručno vođenje dr Branka Fučića i Jasminke Ćus Rukonić, učesnici savjetovanja obišli su znamenite spomenike ovog područja, te su nakon toga održana dva referata na Cresu, i to:

- Dr Mihovil Bolonić:* Arhiv bivše Osorske biskupije;
- Jasminka Ćus Rukonić:* Pregled arheoloških istraživanja na otocima Cresa i Lošinja.

Nakon toga savjetovanje je nastavljeno radom u Malom Lošinju, gdje su podnijeta slijedeća saopćenja:

- Vlado Oštrić:* Nekoliko napomena i primjera o štampanim izvorima za noviju povijest Cresa i Lošinja;

Julijano Sokolić: Neki prilozi za sintezu novije povijesti Lošinja 1918—1945. godine;

Ana Feldman: Informacija o arhivskoj građi za Cres i Lošinj u Institutu za historiju radničkog pokreta Hrvatske do 1945. godine;

Nedeljka Kremzir: Arhivska građa o Cresu i Lošinju u Institutu za historiju radničkog pokreta Hrvatske za razdoblje 1945—1952. godine;

Mr Darinko Munić: Specijalna bibliografija i arhivski izvori, s posebnim osvrtom na objavljene izvore za Cres i Lošinj;

Branko Kojić: Turistički vodiči kao izvori za povijest lošinjskog hotelijerstva 1887—1913. godine.

Po završetku izlaganja nastavljena je vrlo zanimljiva i plodna diskusija u kojoj su sudjelovali: Martin Modrušan, mr Jakov Jelinčić, dr Danilo Klen, dr Branko Fučić, Rade Manzoni, Juliano Sokolić i Anđelko Kalpić.

Brojni odaziv referenata uz značajno učešće diskutanata dokazuje da je savjetovanje u potpunosti uspjelo i ostvarilo svoj cilj i jedan od svojih društvenih zadataka proklamiranih u programu društva, što ujedno predstavlja i daljnju obavezu za uspješan nastavak rada Društva.

Zvonimir Juričić